

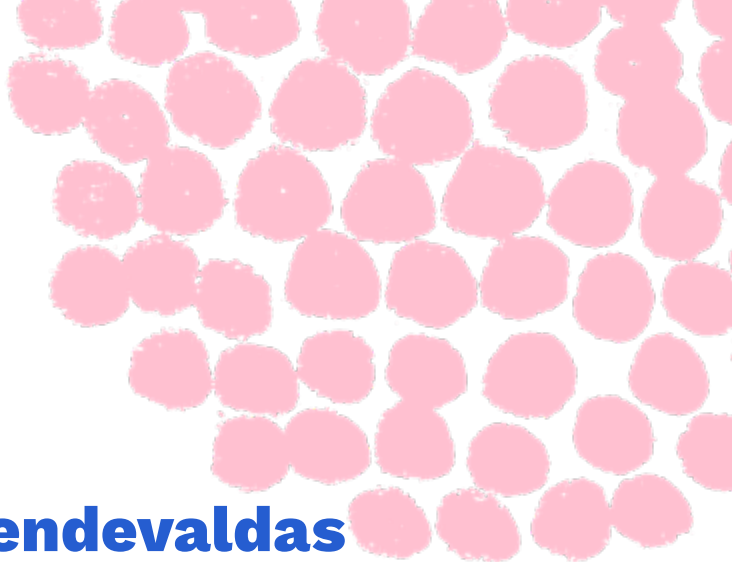

KOMMUN FÖRBUNDET

**ÅTERKALLANDE AV
FÖRTROENDEUPPDRAK
TILL FÖLJD AV FÖRLORAT
FÖRTROENDE**

Innehåll

Allmänt om förtroendevaldas uppdrag	3
Återkallande av förtroendeuppdragen i ett organ	3
Återkallande av förtroendeuppdragen för presidiet, borgmästaren eller en biträdande borgmästare	4
Samkommuner och kommuners gemensamma organ	4
Hur ärendet väcks och det tillfälliga utskottet tillsätts	5
Arbetet i ett tillfälligt utskott och handlingar i anslutning till det	6
Jäv	7
Jävsgrunderna för fullmäktigeledamöter är mindre strikta än för kommunstyrelsen	7
Jäv i ett tillfälligt utskott	7
Hörande av part om orsakerna till det förlorade förtroendet	8
Det tillfälliga utskottets beslutsförslag till fullmäktige	9
Val av nytt organ	9
Rättspraxis	10

Allmänt om förtroendevaldas uppdrag

Huvudregeln är att en förtroendevalds uppdrag inte kan återkallas. En förtroendevald kvarstår i sitt uppdrag under den tid för vilken han eller hon har valts.

Grunden för återkallande av uppdrag är förlorat politiskt förtroende. Regeln betonar fullmäktiges ställning och de förtroendevaldas politiska ansvar. Beslutet om återkallande av uppdrag gäller **alla** förtroendevalda i organet i fråga. På så sätt säkerställs att proportionalitetsprincipen genomförs när organet väljs på nytt.

De relevanta bestämmelserna i kommunallagen är:

- 34 § Återkallande av förtroendeuppdrag under pågående mandattid
- 35 § Tillfälliga utskott
- 79 § Skötseln av förtroendeuppdrag
- 93 § Beredning av fullmäktigeärenden

Återkallande av förtroendeuppdragen i ett organ

Enligt 34 § i kommunallagen kan fullmäktige under pågående mandattid återkalla uppdragen för de förtroendevalda som fullmäktige har valt till kommunens eller samkommunens organ eller till ett organ som är gemensamt för kommunerna, om de eller någon av dem inte har fullmäktiges förtroende.

Beslutet om återkallande av uppdrag gäller alla förtroendevalda i organet.

Återkallande av förtroendeuppdragen för presidiet, borgmästaren eller en biträdande borgmästare

Enligt 34 § 2 mom. i kommunallagen kan fullmäktige under pågående mandattid återkalla uppdragen för ordföranden eller vice ordföranden i fullmäktige och de organ som fullmäktige har valt, om de eller någon av dem inte har fullmäktiges förtroende.

Beslutet om återkallande av uppdrag gäller presidiet i dess helhet.

Genom bestämmelsen vill man se till att organen kan arbeta effektivt samt betona ordförandens ansvar.

I motiveringen till 34 § i kommunallagen (RP 268/2014 rd) tas det dock inte uttryckligen ställning till om återkallandet av uppdraget för presidiet endast innebär att de förtroendevalda förlorar sina platser i presidiet eller även sina platser som ledamöter i organet.

Kommunförbundets tolkning av bestämmelsen är att ett beslut om att återkalla presidieuppdraget innebär att dessa personers förtroendeuppdrag i organet återkallas. Nya ledamöter ska väljas till organet i stället för dem, vars presidieuppdrag återkallats. Också den som har hört till presidiet kan bli omvald till ledamot. Efter det väljs ordförande och vice ordförande bland ledamöterna i organet.

Enligt 34 § 3 mom. i kommunallagen kan fullmäktige under pågående mandattid återkalla uppdraget för borgmästaren eller en biträdande borgmästare, om han eller hon inte har fullmäktiges förtroende.

Samkommuner och kommuners gemensamma organ

Fullmäktige i en medlemskommun kan under pågående mandattid återkalla uppdragen för de förtroendevalda som fullmäktige har valt till samkommunens organ, om de eller någon av dem inte har fullmäktiges förtroende.

Beslutet om återkallande av uppdragen gäller alla ledamöter som kommunen har valt och dessutom deras personliga ersättare. När det är kommunstyrelsen som väljer ledamöterna, har fullmäktige inte behörighet att återkalla uppdragen.

Huvudregeln är att 34 § i kommunallagen också tillämpas på samkommuner. **Samkommunsfullmäktige** och **samkommunsstämman** kan under pågående mandattid återkalla

uppgiften för de förtroendevalda som har valts till samkommunens organ eller presidium, om det organ som utfört valet inte har förtroende för dem eller någon av dem.

Enligt 64 § 3 mom. i kommunallagen väcks ärendet i en samkommun som inte har samkommunfullmäktige på framställning av samkommunsstyrelsen eller en medlemskommun.

På **samkommunsstämman** tillämpas inte direkt kommunallagens bestämmelser om fullmäktige. Kommunallagen anger inte vem som kan väljas till ledamot i ett **tillfälligt utskott** som har utsetts av samkommunsstämman. Till ledamöter i ett tillfälligt utskott kan utses till exempel representanter vid samkommunstämman samt ledamöter och ersättare i medlemskommunernas fullmäktige.

Dessutom kan fullmäktige i en medlemskommun återkalla uppgiften för de förtroendevalda som fullmäktige har valt till ett annat gemensamt organ som avses i 51 § i kommunallagen, om de eller någon av dem inte har fullmäktiges förtroende.

Hur ärendet väcks och det tillfälliga utskottet tillsätts

Enligt 34 § 4 mom. i kommunallagen väcks ett ärende om återkallande av förtroendepuppgift för presidiet, borgmästaren eller en biträdande borgmästare på framställning av kommunstyrelsen eller om minst en fjärdedel av ledamöterna i fullmäktige har tagit initiativ till det.

Enligt 93 § i kommunallagen ska kommunstyrelsen bereda de ärenden som behandlas i fullmäktige, med de undantag som anges i paragrafen. Ärenden som gäller tillsättande av tillfälliga utskott har inte undantagits från beredningstvånget. När ett sådant ärende har väckts ska kommunstyrelsen föra frågan om tillsättandet av ett utskott till fullmäktige för beslut. Som styrelsens beredning räcker i så fall att styrelsen för fullmäktige lägger fram ett förslag om att tillsätta eller inte tillsätta ett tillfälligt utskott samt att styrelsen för ärendet till fullmäktige för behandling.

Kommunstyrelsen kan lägga fram följande beslutsförslag för fullmäktige:

”Kommunstyrelsen beslutar föreslå för fullmäktige att fullmäktige beslutar att:

- 1) tillsätta inom sig ett sådant tillfälligt utskott som avses i 35 § i kommunallagen för att bereda ett ärende som gäller återkallande av organets/presidiets uppgift,*
- 2) välja (fem) ledamöter till det tillfälliga utskottet och en personlig ersättare för var och en av dem,*
- 3) utse en ordförande och en vice ordförande för utskottet bland de ordinarie ledamöterna,*

4) utskottet i sitt arbete i tillämpliga delar ska iaktta bestämmelserna i kommunens förvaltningsstadga samt att ärendena ska behandlas på basis av ordförandens redogörelse och att utskottet kan utse en sekreterare.”

Fullmäktige beslutar i sista hand genom omröstning om kommunstyrelsens framställning eller fullmäktigeledamöternas initiativ leder till att ett tillfälligt utskott tillsätts. För att ett utskott ska tillsättas måste majoriteten av fullmäktige ställa sig bakom det. Om inget utskott tillsätts, fortsätter behandlingen av ärendet inte.

För att arbetet i det tillfälliga utskottet ska vara så effektivt som möjligt får antalet ledamöter i utskottet inte vara alltför stort. Ett lämpligt antal ledamöter i utskottet är fem, högst sju ledamöter. Det är befogat att ledamöterna i utskottet har personliga ersättare. Vid valet måste man också beakta kraven i jämställdhetslagen. Enligt 4 a § 1 mom. i jämställdhetslagen ska kvinnor och män vara representerade bland ledamöterna och ersättarna till minst 40 procent vardera. Dessutom är det skäl att fästa vikt vid att sammansättningen är representativ och försöka se till att olika åsiktsriktningar är representerade i utskottet.

Till utskottsledamöter kan utöver fullmäktigeledamöter också väljas fullmäktigeledamöters ersättare. Utskottets ordförande och vice ordförande ska vara ordinarie fullmäktigeledamöter.

Ett beslut om att tillsätta ett tillfälligt utskott är en del av beredningen av ärendet. Till beslutet ska därför fogas ett besvärsförbud. Fullmäktiges beslut om återkallande av förtroendeuppdrag i organ kan överklagas. I besvaren kan man även åberopa eventuella laglighetsfel i tillsättandet av det tillfälliga utskottet.

Arbetet i ett tillfälligt utskott och handlingar i anslutning till det

När utskottet inleder arbetet lönar det sig att samla in allt material som finns i ärendet. Det är viktigt att notera att det tillfälliga utskottet ska inhämta kommunstyrelsens utlåtande i de ärenden som det bereder.

Det tillfälliga utskottet är en sådan kommunal myndighet som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten i offentlighetslagen och offentlighetslagen tillämpas på handlingar som utskottet upprättat och tagit mot. Utskottets protokoll blir offentliga efter det att de undertecknats och justerats, med undantag av uppgifter som är sekretessbelagda.

En enskild ledamot eller ersättare i ett organ har partsställning. En part har rätt att ta del av även andra än offentliga handlingar, om uppgifterna i dem kan eller har kunnat påverka behandlingen av hans eller hennes ärende.

Utskottets interna anteckningar från beredningen och e-postkommunikation utgör i regel inte myndighetshandlingar, om de inte fogas till protokoll eller arkiveras.

Jäv

Om fullmäktigeledamöternas initiativ gäller återkallandet av kommunstyrelsens uppdrag är ledamöterna i kommunstyrelsen jäviga att behandla ärendet i kommunstyrelsen. I fall där även tillsättandet av utskottet bereds av kommunstyrelsen innan ärendet läggs fram för fullmäktige, bör kommunstyrelsen föra ärendet till fullmäktige utan att ta ställning till själva saken. Fullmäktige beslutar sedan om det finns skäl att tillsätta ett utskott för att bereda återkallandet, dvs. om initiativet kommer att leda till fortsatt beredning.

Om ärendet gäller återkallandet av presidiets uppdrag är ifrågavarande personer jäviga att behandla ärendet i kommunstyrelsen.

Jävsgrunderna för fullmäktigeledamöter är mindre strikta än för kommunstyrelsen

Om de förtroendevalda vars uppdrag återkallas också är fullmäktigeledamöter, är de enligt HFD:s beslut ändå inte jäviga att delta i behandlingen av återkallelseärendet i fullmäktige (HFD 1998:19).

När fullmäktige behandlar frågan om återkallande av presidiets uppdrag kan jävsfrågan bedömas noggrannare. För närvarande finns det ingen rättspraxis om detta. Det är befogat att en fullmäktigeledamot som berörs eller vars närstående ett eventuellt beslut om återkallande av presidiets uppdrag gäller på eget initiativ anmäler jäv och förflyttar sig till den plats som är reserverad för allmänheten.

Att en fullmäktigeledamot har undertecknat fullmäktigeinitiativet om återkallande kan inte anses göra honom eller henne till part i ärendet i den bemärkelsen att han eller hon vore jävig att delta i behandlingen av ärendet i fullmäktige. Den som har undertecknat initiativet kan också utses till ledamot i det tillfälliga utskott som bereder ärendet.

Jäv i ett tillfälligt utskott

På det tillfälliga utskottet tillämpas jävsgrunderna i 28 § 1 mom. i förvaltningslagen, dvs. bedömningen av jäv är striktare än vid jäv för fullmäktigeledamöter i fullmäktige. Det tillfälliga utskottets uppgift är att för fullmäktige bereda de ärenden som gäller återkallande av uppdraget för organet eller presidiet. Till utskottet bör inte väljas en fullmäktigeledamot som är ledamot eller ersättare i ifrågavarande organ eller presidium eller vars i 28 § i förvaltningslagen avsedda närstående är en sådan ledamot eller ersättare, eftersom de är jäviga att bereda återkallandet av det egna eller den närståendes uppdrag och därför inte kan delta i utskottets arbete.

Hörande av part om orsakerna till det förlorade förtroendet

De förtroendevalda vars uppdrag är föremål för utskottets behandling ska ges tillfälle att avge förklaring med anledning av förlusten av fullmäktiges förtroende och yrkandet att uppdraget ska återkallas. Organets ersättare ska också bli hörda. Hörandet ska utföras av det tillfälliga utskott som svarar för beredningen. Hörandet av parterna baseras på 34 § i förvaltningslagen, som föreskriver att innan ett ärende avgörs skall en part ges tillfälle att framföra sin åsikt om ärendet och avge sin förklaring med anledning av sådana yrkanden och sådan utredning som kan inverka på hur ärendet kommer att avgöras.

Eftersom en part har rätt att bli hörd om de yrkanden och utredningar som är av betydelse för avgörandet, är det ändamålsenligt att utskottet ordnar hörandet i det skede då det har fått de utredningar som behövs som grund för avgörandet.

Med yrkanden avses i sammanhanget främst fullmäktigeledamöternas initiativ eller kommunstyrelsens framställning om att uppdraget för ett organ ska återkallas. Utredningar som kan inverka på hur ärendet kommer att avgöras är främst det material som utskottet sammanställer. Det är ändamålsenligt att upprätta en separat promemoria över det.

Det tillfälliga utskottet ska för de syften som anges i 34 § i förvaltningslagen delge parterna den promemoria som är under beredning jämte bilagor. Promemorian utgör grund för beredningen och beslutsfattandet.

Enligt 33 och 36 § i förvaltningslagen ska en part underrättas om syftet med hörandet samt om fristen att ge en förklaring. Tidsfristen ska vara tillräckligt lång med hänsyn till ärendets karaktär. En part ska samtidigt underrättas om att ärendet kan avgöras även om fristen inte iakttas.

Enligt 37 § i förvaltningslagen kan en myndighet på en parts begäran ge parten tillfälle att muntligen framföra uppgifter som är nödvändiga för att ärendet ska kunna utredas. Myndigheten har alltså prövningsrätt i fråga om muntligt hörande.

Enligt 35 § 3 mom. i kommunallagen ska det tillfälliga utskottet inhämta kommunstyrelsens utlåtande i ärenden som det ska bereda. Huvudregeln är att kommunstyrelsen ges tillfälle att ge sitt utlåtande i ärendet efter att parterna har hörts och innan ärendet förs till fullmäktige för behandling.

Då det gäller återkallande av uppdrag i kommunstyrelsen är Kommunförbundets tolkning att det inte är nödvändigt att av kommunstyrelsen som organ separat begära det utlåtande som avses i 35 § i kommunallagen: kommunstyrelsen är jävig i ärendet och kommunstyrelsens ledamöter och ersättare har redan hörts som parter.

Det tillfälliga utskottets beslutsförslag till fullmäktige

Enligt 35 § i kommunallagen bereds återkallande av uppdrag i ett tillfälligt utskott som tillsatts av fullmäktige. Beslutet ska motiveras och i det ska nämnas vad förlusten av förtroendet grundar sig på. Återkallandet av uppdrag med stöd av 34 § i kommunallagen kan också grunda sig på politiska överväganden, varför lagen inte anger på vilka grunder återkallande är möjligt. Grunderna ska dock vara sakliga och de kan inte basera sig på godtycke.

Det tillfälliga utskottet kan lägga fram följande beslutsförslag:

”Det tillfälliga utskottet föreslår för fullmäktige att fullmäktige beslutar att:

- 1) konstatera att organet/presidiet/borgmästaren inte har fullmäktiges förtroende på grund av x,*
- 2) återkalla uppdraget för organet/presidiet/borgmästaren med stöd av 34 § i kommunallagen,*
- 3) konstatera att de förtroendevalda vars uppdrag återkallats kvarstår i sina uppdrag tills någon annan har valts till uppdraget och att*
- 4) ge kommunstyrelsen i uppdrag att verkställa beslutet.”*

När det tillfälliga utskottet har utrett ärendet kan det också ge ett beslutsförslag till fullmäktige om att det inte finns någon grund för återkallande av uppdrag.

Val av nytt organ

Enligt 79 § i kommunallagen kvarstår en förtroendevald i sitt uppdrag tills någon annan har valts till uppdraget. När förtroendevaldas uppdrag återkallas ska nya förtroendevalda genast utses i deras ställe vid samma fullmäktigesammanträde.

Det är befogat att kommunstyrelsen bereder nya val av förtroendevalda före fullmäktiges sammanträde.

Det är dock skäl att fullmäktige omedelbart efter återkallelsebeslutet justerar sammanträdesprotokollet till denna del, innan de nya ledamöterna väljs. De nya förtroendevalda ska omedelbart börja sköta sitt uppdrag, även om besvär anförs över beslutet om återkallande.

Rättspraxis

Åbo FD 5.3.2021, 21/0023/1: Fullmäktige hade på framställning av det tillfälliga utskottet beslutat att avsätta grundtrygghetsnämnden. Utskottet hade hört tjänsteinnehavare vid grundtryggheten för att utreda ärendet. De frågor som utskottet ställde till tjänsteinnehavarna i samband med hörandet hade baserat sig på de misstankar om problem i grundtrygghetsnämndens verksamhetsförutsättningar som utskottet hade vetskap om. Utskottets sekreterare hade upprättat en sammanställning av tjänsteinnehavarnas utlåtande, av vilken det inte framgick uppgifter som specificerade vem som avgett utlåtandena.

Behandlingen av ärendet i det tillfälliga utskottet hade skett utifrån sammanställningen i fråga och de förtroendevalda i grundtrygghetsnämnden hade beretts tillfälle att yttra sig om sammanställningen. De förtroendevalda i grundtrygghetsnämnden hade när de hördes kunnat informera det tillfälliga utskottet om sina åsikter om återkallandet av uppdraget i allmänhet och om de omständigheter som framkommit i sammanställningen över hörandet av tjänsteinnehavarna.

Förvaltningsdomstolen ansåg att parterna hade beretts tillfälle att yttra sig om sådana utredningar som kunde ha inverkat på avgörandet av ärendet.

Sammanställningarna av tjänsteinnehavarnas och de förtroendevaldas utlåtanden hade också stått till fullmäktiges förfogande när fullmäktige fattade sitt överklagade beslut, så fullmäktige hade självständigt kunnat bedöma det som framfördes i dem. Fullmäktige hade ansett att det tillfälliga utskottets beredning var tillräcklig för beslutsfattandet.

Det tillfälliga utskottet hade berett ärendet i enlighet med kommunallagen och på det sätt som förutsätts i förvaltningslagen utrett ärendet tillräckligt och på behörigt sätt. Det tillfälliga utskottet hade inte heller vid beredningen av ärendet handlat i strid med likställighets- eller objektivitetsprincipen.

Det framgick inte av ärendet att fullmäktiges beslut att återkalla uppdraget för de förtroendevalda som valts till nämnden hade grundat sig på osakliga orsaker.

Fullmäktiges beslut hade inte på de grunder som anfördes i besvären uppkommit i oriktig ordning, fullmäktige hade inte överskridit sina befogenheter och beslutet var inte heller annars lagstridigt på de grunder som anfördes i besvären.

Åbo FD 26.11.2019, 19/0299/1: Fullmäktige hade på förslag av det tillfälliga utskottet beslutat att återkalla uppdraget för alla ledamöter och ersättare i revisionsnämnden under pågående mandattid, eftersom alla förtroendevalda inte hade fullmäktiges förtroende. I beredningstexten till fullmäktiges beslut hade det bland annat konstaterats att inrättandet av det tillfälliga utskottet hade berott på att A utan att revisionsnämndens övriga ledamöter hade känt till det hade utrett och offentligt i medierna ifrågasatt formen och kostnaderna för ordnandet av ett fullmäktigeseminarium som kommunen arrangerat.

A ansågs att ha utnyttjat sin grundlagstryggade yttrandefrihet till att i den offentliga debatten ta upp en samhälleligt betydelsefull fråga om användningen av kommunens medel

främst i egenskap av politisk aktör, i sin roll som förtroendevald. Fullmäktige hade missbrukat sin prövningsrätt och därmed överskridit sina befogenheter genom att återkalla uppdraget för de förtroendevalda i revisionsnämnden på grund av att A utövat sin yttrandefrihet. Fullmäktiges beslut var därför lagstridigt.

HFD 4.7.2016 liggare 2929: A hade i ett e-postmeddelande bett att av det tillfälliga utskottets ordförande få utredningar som ledamöterna av bildningsnämnden hade gett utskottet. Det tillfälliga utskottets ordförande hade i sitt svar till A:s e-postmeddelande uppgett att det tillfälliga utskottet vid sitt sammanträde bestämt att allt skriftligt material som utskottet fått vid hörandet var sekretessbelagt.

Ett tillfälligt utskott är ett tillfälligt beredningsorgan som stadsfullmäktige tillsätter bland sina ledamöter för beredningen av fullmäktiges beslut. Det tillfälliga utskottet bör därmed vid tillämpningen av offentlighetslagen betraktas som en del av den kommunala myndighet som tillsatt det, dvs. av stadsfullmäktige. De utredningar från ledamöterna i bildningsnämnden, vilka A bett att få utgjorde utredningar som lämnats in till myndigheten för behandlingen av ett ärende. Enligt 7 § 1 mom. och 10 § i offentlighetslagen har handlingarna, med undantag av eventuella enskilda sekretessbelagda uppgifter i dem, blivit offentliga när det tillfälliga utskottet har fått dem. Ledamöterna i det organ som avgör ärendet är inte sådana utomstående som avses i 22 § i offentlighetslagen. A och alla andra ledamöter som deltagit i beslutsfattandet i fullmäktige har med stöd av de förtroendevaldas rätt till upplysningar enligt 43 § i kommunallagen rätt att, trots sekretessbestämmelserna, före fullmäktigesammanträdet få ta del av de utredningar som lämnats in till det tillfälliga utskottet. Parterna har dessutom haft rätt att få ta del av ifrågavarande handlingar med stöd av en parts rätt att ta del av en handling enligt 11 § i offentlighetslagen. Ledamöterna i bildningsnämnden har i sina utlåtanden till det tillfälliga utskottet lagt fram utredningar över samma omständigheter som det tillfälliga utskottet hänvisat till i sitt förslag till fullmäktige om att bildningsnämnden inte har fullmäktiges förtroende. Dessa utredningar har således kunnat påverka behandlingen av ärendet. A borde i egenskap av part och fullmäktigeledamot på begäran ha fått ta del av utredningarna och fått framföra sina uppfattningar om dem innan saken avgjordes, även om det på grund av ärendets karaktär inte hade betraktats som nödvändigt att höra A om utredningarna i fråga. Eventuella andra parter som bett att få ta del av handlingarna och som deltagit i behandlingen av ärendet i fullmäktige har haft samma rätt. Stadsfullmäktiges beslut har, till följd av ovan nämnda grunder som gäller hörande av part och förvägrande av fullmäktigeledamöters rätt till upplysningar, tillkommit i oriktig ordning.

HFD 16.4.2014 liggare 1298: Nio kommunfullmäktigeledamöter hade i kommunfullmäktige väckt initiativ om att åtgärder som avses i 21 och 22 § i kommunallagen från 1995 skulle vidtas för att återkalla kommunstyrelsens uppdrag. Ärendet hade beretts i kommunstyrelsen, som hade beslutat föreslå för fullmäktige bland annat att fullmäktige skulle tillsätta ett tillfälligt utskott för att bereda återkallandet av kommunstyrelsens uppdrag. Fullmäktige beslöt att inte tillsätta något tillfälligt utskott och ansåg att initiativet var slutbehandlat. Förvaltningsdomstolen avvisade kommuninvånare A:s besvär över kommunfullmäktiges beslut med hänvisning till att fullmäktiges beslut att tillsätta eller inte tillsätta ett tillfälligt utskott kunde jämföras med ett sådant beredningsbeslut som avses i 91 § i kommunallagen från 1995. Över ett sådant beslut får inte anföras kommunalbesvär. HFD konstaterade att fullmäktiges beslut innehöll ett slutligt ställningstagande om att beredningen av det ärende som fullmäktiges initiativ gällde inte skulle fort-

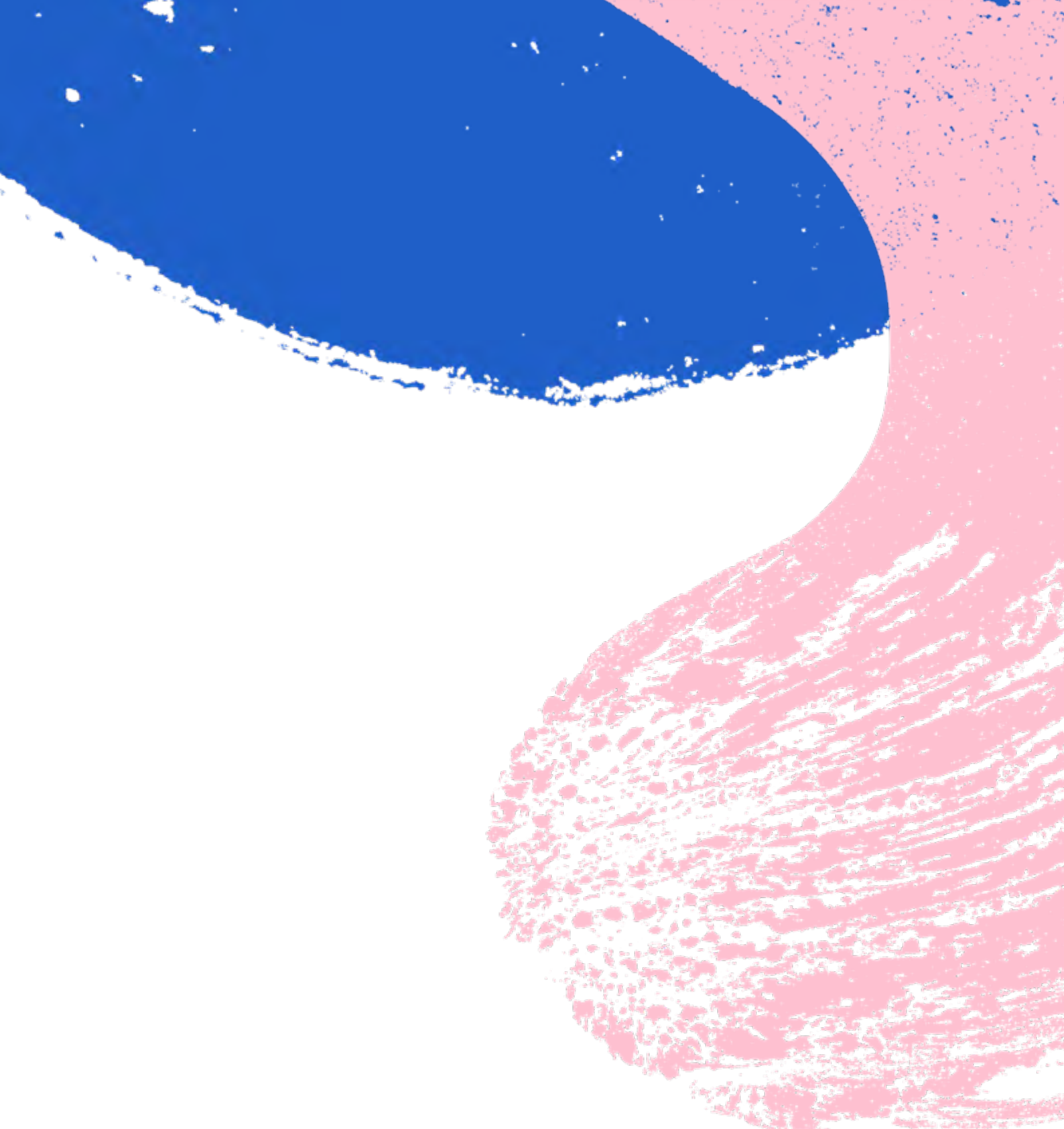
sätta. Beslutet var inte enbart ett beslut som gällde beredning, utan fullmäktiges beslut att inte tillsätta ett tillfälligt utskott var ett överklagbart beslut. Förvaltningsdomstolens beslut skulle därför upphävas. För undvikande av dröjsmål tog HFD A:s besvär till omedelbar prövning och avslog dem. Fullmäktige hade inom ramen för sin prövningsrätt kunnat besluta att inget tillfälligt utskott skulle tillsättas. Fullmäktige hade inte använt sin prövningsrätt för annat ändamål än den kunde användas. Beslutet var inte heller annars lagstridigt.

HFD 13.6.2011 liggare 1434: Förvaltningsdomstolen hade i det beslut som överklagats ansett att det tillfälliga utskottet inte var korrekt sammansatt, bestämmelserna i stadens förvaltningsstadga hade inte följts i möteskallelserna samt att utskottets arbete inte varit ojävigt och opartiskt. Enligt förvaltningsdomstolens motiveringar ledde alla dessa omständigheter sammantaget till att fullmäktiges beslut hade kommit till i oriktig ordning och därför var lagstridigt.

Det kan endast väljas fullmäktigeledamöter till det tillfälliga utskott som tillsätts för att bereda en uppsägning av kommundirektören. Då frågan om jäv avgörs i förhållande till de fullmäktigeledamöter som är ledamöter i detta tillfälliga utskott ska beaktas den lagstadgade grunden för uppsägning av kommundirektören, kommundirektörens ställning gentemot de förtroendevalda samt att endast fullmäktigeledamöter får väljas till det tillfälliga utskottet. De fullmäktigeledamöter som valts till det tillfälliga utskottet är inte jäviga på den grund att de har undertecknat initiativet om uppsägning eller förflyttning av kommundirektören till andra uppgifter eller annars har uttryckt sin åsikt i ärendet på förhand.

HFD 19.5.1998 liggare 949: Kommunfullmäktige hade beslutat med rösterna 12–5 att kommunstyrelsen har fullmäktiges förtroende. I behandlingen och avgörandet av ärendet i fullmäktige hade deltagit fyra kommunstyrelseledamöter, en ersättare och en make till en ersättare. Enligt 52 § i kommunallagen är en fullmäktigeledamot i fullmäktige jävig att behandla ett ärende som gäller honom eller henne personligen eller någon sådan nära släkting som avses i 10 § 2 mom. lagen om förvaltningsförfarande eller en person som kan likställas med en sådan nära släkting. Fullmäktige kan med stöd av 21 § i kommunallagen återkalla uppdragen för de förtroendevalda under pågående mandattid, om de eller någon av dem inte åtnjuter fullmäktiges förtroende. Beslutet om återkallande av uppdrag gäller alla förtroendevalda i organet. Av kommunallagens förarbeten framgår att det i 21 § föreskrivs om så kallad tillämpad parlamentarism. Denna tillämpade parlamentarism omfattar hela organ, inte enskilda förtroendevalda. Ett beslut om återkallande av uppdrag gäller därför alltid alla förtroendevalda i organet. De kommunstyrelseledamöter, deras ersättare samt ersättarens make som avses i besvären var därmed inte jäviga att delta i det beslutsfattande i fullmäktige som gällde förtroendet för kommunstyrelsen.

HFD 29.8.1997 liggare 2046: HFD ansåg att beslut om fullmäktiges förtroende för stadsstyrelsen och om ett medborgarinitiativ inte på de grunder som uppgavs i fullmäktiges förklaring kunde betraktas som ett sådant brådskande ärende som kan tas till behandling utan att det nämnts i möteskallelsen (omröstning 4–1). Enligt fullmäktiges förklaring hade ärendet varit brådskande av den anledningen att ett av 150 kommuninvånare och sannfinländarnas fullmäktigegrupp framställt initiativ om att återkalla stadsstyrelsens uppdrag i hög grad skulle ha skadat och varit till förfång för staden om frågan om förtroende länge hade varit oavgjord.

Återkallande av förtroendeuppdrag till följd av förlorat förtroende

Helsingfors 2021

**KOMMUN-
FÖRBUNDET**